

II 1176

DAREA de SEAMA

A

COMITETULUI

PENTRU

REFACEREA SINAGOGEI MARI

DIN TG. CUCULUI

— I A Ş I —

1924—1925

I A Ş I

Institutul Modern de Arte Grafice ŞTEFĂNIU & ŞTAIERMAN

1925

II 1176

SINAGOGA MARE DIN IAȘI, CECILIA IAȘI
Clădită în anul 1374. Reclă-
dită la 1762 și după
incendiu la 1924

Un cuvânt înainte !

Primăvara anului 1924 s'a arătat pentru Sit. Lăcaș al Sinagogei Mari din Iași Tg. Cucului, ca o mare îngrijorare.

În adevăr în ziua de 6 Aprilie 1925, prima zi de Holomoid—Pesach 17 Nisin 5684, întreg orașul a fost cutremurat de sinistra știre, că acest Sfânt Lăcaș a ars, din fericire în parte, distrugând numai părțile laterale adică Sinagogele pentru Dame și acoperișul propriu zis.

Norocul cel mare a fost că strămoșii noștri au avut ideia de a prevedea după anticul stil această Sinagogă cu cupoale și pereți groși de mai bine de un metru lățime care după date, această Sinagogă este zidită de mai bine de cinci sute ani. Astfel fiind focul n'a atins interiorul ei, putându-se salva Sulurile Sfinte și tot ce era mai de preț.

Dar dacă Atotputernicul a păzit în parte această veche Sinagogă de completă distrugere, toată populația evree și-a pus întrebarea, ce se va face ?

Da Domnilor, întrebarea era justificată !

Este încă vie în mintea tuturor epoca critică din anii 1923—24 ca chestiune vitală, și ca chestiune economică, asupra cărora înțeleg să nu insist mai mult.

În astfel de împrejurări, când populația evree

*cupoalele
au
1925*

era mult dezorientată, refacerea Sinagogei Mari a fost un ce greu de rezolvat.

Dar bunul simț a predominat și n'a lăsat ca unica podoabă a populației evree din Iași să devie ruină, ceia ce ar fi însemnat o rușine de neertat.

Conciliabulele au început sub energica stăruință a D-lori Șmilovici vechiul Gabai și a D-lui I. Haimsohn, promotorul refacerii. Patru zile de la incendiul se formează :

Comitetul pentru refacerea Sinagogei-Mari și care este de fapt primul alcătuit pentru administrarea Sinagogei după o glorioasă și gospodărească conducere de mai bine de 40 ani din partea veneratului nostru Gabai D-1 Israel Șmilovici.

Acest comitet se compune din :

D-1 Marcus Spiegel	{	Președinte de Onoare
„ Israel Șmilovici		„ Activ
<i>Iosef Haimsohn</i>	{	Vice Președinți
<i>Iancu I. Leib</i>		
<i>Heinrich Goldș'ein</i>	{	Casieri
<i>Iancu Iancovici</i>		
<i>Pincu Finchelstein</i>	{	Membrii
<i>Avram Gartenberg</i>		
<i>Aron Gall, Cantor</i>		
<i>Mendel Șaraga</i>		
<i>Moise Capolovici</i>	}	Secrerar General

Dar nu ere suficient că s'a format comitetul ci a trebuit să înceapă opera de fapt pentru refacerea, care nu putea să întârzie.

După mai multe ședințe ale Comitetului se decide ca refacerea acestei Sinagogi să se facă

în stilul antic-modern pentru a se pildui că puterea lui Israel este mare, mai ales în acea epocă de grea încercare pentru existența populației evreești.

Infruntând toate criticile absurde ale unei minorități ipocrite și cu mintea strâmtă, s'a pornit într-o împlinirea planului conceput, la care am ajuns astăzi când populația evreească a acestui oraș posedă o podoabă atât de scumpă cum este această Sinagogă.

Ca cronicar imparțial, înainte de a purcede la expunerea veniturilor și cheltuielilor al cărui scop este prezenta, îmi fac o datorie de a menționa munca depusă în parte de fiecare membru pentru a putea duce la bun sfârșit această operă.

După cum se poate vedea din procesele verbale încheiate la timp fiecare membru avu altă însărcinare. Dar dacă unii din membrii au dat ca contribuții pe lângă sume importante de bani, muncă fizică, pricepere în conducerea lucrărilor de santier erijinduse chiar în această calitate după cum a făcut-o în special D-l Iancu I. Leib secundat de cunoscuții antreprenori Frații Kiselovici, muncă grea și pricepere multă au întrebuintat D-l Iosef Haimsohn care ajutat de D-nii H. Goldstein și I. Iancovici, au cutreerat și vizitat diversele personalități marcante și instituții, și cu toate că situația economică era cât se poate de critică, au obținut sumele de bani necesare, fără de care nu s'ar fi putut duce la bun sfârșit opera începută.

De un neprețuit ajutor au fost D-nii M. Șaraga P. Finkelstein, As. Gartenberg și D-l Marcus Spiegel care a stăruit la Comunitatea Israelită pentru obținerea unui ajutor material.

Un puternic ajutor a fost acela dat de către D-l Moritz Wachtel primul nostru fruntaș și cu-

noscut filantrop, Președintele Comunității Israelite și Chewre-Kedoșim care în prima zi, dela revenirea în Iași, după vizita făcută scumpei noastre țări Palestina, înfruntând oboselele voiașului a venit la fața locului, odată cu dania personală, de 5000 lei, a dat tot concursul moral și material întru împlinirea operei concepute.

D-l Moritz Wachtel a dat tot sprijinul sau ca din micul buget al Epitropiei să se dea un ajutor de 75000 lei care a însemnat un procent de circa 25% din totalul cheltuelilor.

Această contribuție a Epitropiei este a treia ultima fiind în anul 1902 Epitropi fiind Vaserman, Pesler M. Schnierer iar Galbai al acestei Sinagogei fiind D-l Israel Șmilovici care de atunci și până în ziua de azi, a fost și este unicul Galbai al acestui Sft. Lăcaș.

Trebue să mai menționăm că în timpul refacerii am avut plăcerea ca această Sinagogă să fie vizitată de unul din personalitățile marcante al Poporului Evreu: D-l *Menachem Mendel Usischkin* Guvernatorul Fondului Național Evreesc din Palestina cu care ocazie a donat suma de Lire 10 (10000 lei) întărind cu aceasta bunele sentimente ale populației evreești localnice.

Fie ca munca depusă de acest comitet să fie o pildă de jertfă și abnegație, întru cimentarea și menținerea religiei mozaice, leagănul și punctul punctul de plecare a tuturor religiunilor din întreaga lume civilizată și o pildă întru Pacea întregii o-miniri atât de mult dorită.

Secretar, *Moise Copolovici*

TABLOU

De sumele donate și încasate pentru Refacerea Sinagogei Mari, Tg.-Cucu Iași

	LEI
Com. Israelită, Spitalul, Chevre Chedoșim	75000
Menachem Mendel Usischkin, Palestina	10000
Israel Șmilovici	10000
Clubul Concordia prin Dl. Dr. Blumenfeld.	10000
S. Streif	6000
Moritz Wachtel	5000
Iosef Haimshon	5000
Iancu I. Leib	5000
Mendel Șaraga	5000
Iosef Grünspan	5000
Froim Fischer	5000
Nathan Albrecht	5000
S. O. Groswald	5000
Elias Gramm	5000
Solomon Goldenberg	5000
Fred Șaraga	5000
N. Kahane & Fii	5000
S. Leventer	5000
Simon Rotenstein subscris 10000 depus	4500
Hună Șaim " 5000 "	3500
Avram Leibovici	3000
Iosef Marcus subscris 5000	3000
Transport Lei	190000

	L E I
Report	190000
Ițic Spaer	5000
Nathan Gheller	3000
Doctor M. Apter subscris 5000 lei depus	2500
I. Wechsler " 5000 "	2400
Aron Wechsler " 5000 "	2400
Berl Moscovici " 5000 "	3000
Marcus Spiegel	2000
Golda Leibovici	2000
Ilie I. Mendelsohn	2000
Strul Gartenberg	2000
Leibis Segal	2000
Lupu Grünspan	2000
Ițic și Perla Zalman	2000
Moara Dacia	2000
Ițic Șaie Goldstein subscris 5000 depus lei	1500
I. Iershon	1500
Moise Copolovici	1000
Froim Șloimovici	1000
Iancu și Dvoira Leibonici	1000
Moritz Hamburger	1000
Avram Spaer	1000
Heinrich Goldstein	1000
Hanina "	1000
Solomon " subscris 5000 lei depus	1000
Avram Gartenberg	1000
M. Moscovici	1000
Pincu Finkelstein	1000
I. Iancovici	1000
Aron Goldstein	1000
Bene Goldenberg	1000
Dvoire Solomon	1000
S. Herberman	1000
Iancu Zait	1000
Transport	244300

	L E I I
Report	244300
Iosef Zoller Fabrica Bomboane .	1000
Frații Copolovici în memoria def. Wolf Copolovici	1000
Frații Jurist	1000
Simon Finkel	1000
Rubin Finkelescu	1000
Iosub Ițic	1000
L. Löbel	1000
I. L. Rosenștein	1000
P. Cernes	1000
Michel Weinștein	1000
David Neuschatz	1000
Șaie Halpern	1000
Eisig Flügelman & Fii	1000
M. Isac Moscovici	1000
Frații Hirschensohn	1000
Moise Zalman Baer	1000
Frații Rapaport	1000
Ilie Mechel	500
Eti și David Staierman	500
Heinrich Gartenberg	500
A. Kasner	500
I. Males	500
Sig. Marcus	500
M. H. Goldner	500
M. Drechler	500
I. Goldstein	500
S. Marcus.	500
M. Grunberg	500
I. Lupovici	500
Carol Kunovici	500
Michelsohn	500
Leon Pipel	500

Transport 269800

	L E I
Report	269800
Soc. Spic	500
I. H. Lobel	500
Strulovici	500
Brener	500
M. Wechsler	500
H. O. Spiegler	500
Soc Importul	500
Soc. Tricota	500
B. Kaufman	500
Solomon Faibis	500
Michel Rosner	500
Moise I. Frenkel	500
Iosef H. Baer	300
M. Ghelberg	300
Ludaicer	300
Damsker & Leibovici	200
Marcovici & Bercovici	200
M. Goldstein	200
B. Feinsilber	200
Iuster	200
P. Avram	200
Pascal	200
Laufer	200
I. Moscovici	200
M. Haller	200
H. Ornstein	200
Jean Holtzman	140
Copel Croitor	100
David Ornstein	100
Haia Sura Harad	100
S. Lacser	100
M. Haim	100
M. Zelinger	100
Transport	279640

	L E I
Report	279640
S. Schor	100
I. Ițicovici	100
I. Broide	100
A. Rabinovici	100
Frații Traubici	100
Kaufman	100
Moise Landes	100
Z. Landes	100
Iosef Pascal	100
Aron Maikman	100
Daniel & Bendel	100
Segal Leibovici Tukerman	100
M. Rabinsky	100
Moise Löbel	100
Pinkowsky	100
S. I. P. Lazăr	100
Rachmiel Klungher	100
O. Goldenberg	100
A. Zilberman	100
Isak Hersohn	100
Fabrica de Bere Zimbru	100
A. Mendl	100
Goldenberg Sulimovici	100
Feighz Rosenthal	100
Diferite ofrande prin Domnii: Haimshon Iancovici, Goldstein.	11547
Total Venituri Lei	292587

IN NATURĂ

Fabrica „Oivia“ 10 kg. ulei.

I. Haimovici & Fiil o placă de marmoră

DONAȚII DE EFECTE

D-l M. Nacht 2 bonuri Credit Urban Iași Lei
2000 nominal.

EXTRAS GENERAL

De Cheltueli pentru Refacerea Sinagogei Mari din Tg. Cucului

— I A Ş I —

EL E I

Costul Lemnăriei prin Wechsler Spiegler etc.	45576
Diverse cheltueii, spese, transport materiale	4850
Var, Cărămizii, Kahane Iosef Kiselovici	26632
Unelte căldări, lăzi p. materiale	443
Nisip	9500
Manopera Tinichigiilor în total	27700
Tablă nouă	45704
Zidari manopera	26710
Salahori manopera	14383
Teslari, Tâmplari manopera	42650
Ferie materiale și manopera	6955
Instalație lumina electrică lămpi becuri	8630
Stolerie, uși ferestre etc.	4350
Cue, sârmă, Leibovici	3133
Dat Ceaușului vechiu	2500
Zugravi, manoperă	5900
Geamuri și manopera	2044
Dat sculptorilor p. tablouri marmora	5500
Costul Firmelor la locuri	1040
Transport	<u>284229</u>

Report 284229

Facerea grilajului și zidului din prejurul Sinagogei

Cărămidă	7650
Ciment	5567
Nisip	1243
Fererii și Grilaj, manopera	7130
Manopera zidari și salahori	9140
Diverse cheltueli	2120
Total Lei	<u>317079</u>

Recapitulație

Totalul Cheltuelilor	317079
Totalul Veniturilor	<u>292587</u>
Avansat de către D-nii Șmilovici, Haimsohn și I. I. Leib	24492